

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 8564

гр. София, 24.02.2024 г.

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 27 СЪСТАВ, в закрито заседание на двадесет и четвърти февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: **ДИМИТЪР К. ДЕМИРЕВ**

като разгледа докладваното от **ДИМИТЪР К. ДЕМИРЕВ** Гражданско дело № 20221110169389 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.248 ГПК.

Постъпила е молба по чл.248 ГПК вх.№ 5576/08.01.2024г. от адв. М. В. М., с която се иска изменение на решение № 20639/13.12.2023г. по гр.д. № 69389/2022г. по описа на СРС, 27 състав, в частта за разноските, като съображенията са, че при определяне размера по чл.38 ЗАДВ. съдът за исковото производство не е присъдил ДДС.

В срока по чл.248, ал.2 ГПК не е постъпил отговор.

СОФИЙСКИЯТ РАЙОНЕН СЪД, I ГО, 27 с-в, след като обсъди възразенията, доводите и исканията на страната и доказателствата по делото, намира за установено следното:

Молбата е подадена в законоустановения срок, от легитимирана страна, имаща право да иска изменение на решението в частта за разноските, поради което се явява процесуално допустима. Разгледана по същество е неоснователна по следните съображения:

С Решение на Съда на Европейския съюз от 25 януари 2024 г. по дело С-438/22 по преюдициално запитване, отправено от Софийски районен съд, е прието, че член 101, параграф 1 ДФЕС във връзка с член 4, параграф 3 ДЕС следва да се тълкува в смисъл, че ако се установи, че наредба, която определя минималните размери на адвокатските възнаграждения и на която е придаден задължителен характер с национална правна уредба, противоречи на посочените разпоредби, националният съд е длъжен да откаже да я приложи, както и че национална уредба, съгласно която, от една страна, адвокатът и неговият клиент не могат да договорят възнаграждение в размер по-нисък от минималния, определен с наредба, приета от съсловна организация на адвокатите като Висшия адвокатски съвет, и от друга страна, съдът няма право да присъди разноси за възнаграждение в размер по-нисък от минималния, трябва да се счита за ограничение на конкуренцията „с оглед на целта“ по смисъла на тази разпоредба от ДФЕС. Изрично е посочено, че при наличието на посочените ограничения не е възможно позоваването на

легитимни цели, както и че националният съд е длъжен да откаже да приложи тази национална правна уредба спрямо страната, осъдена за разноси, включително и когато предвидените в тази наредба минимални размери отразяват реалните пазарни цени на адвокатските услуги. Решенията на Съда на Европейския съюз по преюдициални запитвания са задължителни за всички съдилища на основание чл. 633 ГПК, поради което настоящият съдебен състав следва да направи преценка дали нормата на чл.38, ал.2 ЗА, която препраща към Наредба № 1/2004 г. и задължава съда да определи адвокатско възнаграждение в размер не по-нисък от предвидения в нея, в случаите, когато адвокатът е осъществил безплатно адвокатска помощ на материално затруднено лице, е съответна на правото на ЕС. Правото на адвоката да получи възнаграждение за своя труд е изрично прогласено в нормата на чл.36, ал.1 ЗА, а като израз на социална дейност той може да предостави безплатно адвокатски услуги (рго bono) на материално затруднени лица - чл.38, ал.1, т.2 ЗА. Разпоредбата на чл.36, ал.2, изр.2 ЗА изрично забранява уговарянето на адвокатско възнаграждение в размер по-нисък от посочения в наредба, издадена на основание по чл.36, ал.2 ЗА, за съответния вид работа. Определянето на адвокатско възнаграждение от съда при безплатна правна защита (чл.38, ал.2 ЗА) и намаляването му при прекомерност на уговореното (чл.78, ал.5 ГПК) е ограничено до минималния размер по тази наредба. Това е Наредба №1/2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, приета от Висшия адвокатски съвет. По реда на Закона за правната помощ се осъществява социално подпомагане с цел да се гарантира равен достъп до правосъдие на лица, чийто икономически статус не им позволява свободен пазарен достъп до юридически услуги - чл.3 във връзка с чл.22 и чл.23 ЗПП. Правната помощ по този закон се предоставя от адвокати (чл.2 ЗПП) и трябва да отговаря на същите високи изисквания за ефективност, качество и стандарт, каквито са предвидени и за предоставената адвокатска защита по договор, сключен по ЗА. Възмездяването на правната помощ по ЗПП се извършва по наредба съгласно по чл.37 ЗПП. Това е Наредбата за заплащане на правната помощ, приета от Министерския съвет. Към прилагането на размерите на възнагражденията по тази наредба препраща и нормата на чл.78, ал.8 ГПК, в случаите, когато юридически лица или еднолични търговци са защитавани пред съда от юрисконсулт. Разликата в уредбата в Закона за правната помощ и в Закона за адвокатурата от гледна точка на законовата делегация за определяне на размерите на възнагражденията е, че наредбата по ЗПП се приема от държавен орган - Министерски съвет по предложение на Националното бюро за правна помощ, което е държавен орган на бюджетна издръжка, а наредбата по ЗА - от съсловна организация, каквато е Висшият адвокатски съвет, чиито членове са само адвокати, избрани от други свои колеги адвокати, без каквато и да било последваща санкция на държавен орган относно конкретните размери на определените възнаграждения. Правната помощ, включително процесуално представителство по граждански дела, се предоставя на социално слаби лица след акт на съда за преценка на икономическото, семейното или друго особено положение, а представителството по чл.38, ал.1, т.2 ЗА се осъществява само по силата на изявление, че лицата са материално затруднени. Заплащането на възнаграждение по ЗПП е предпоставено от отчет на адвоката, като конкретният му размер се предлага от адвокатския съвет с оглед

вида и количеството на извършваната дейност и се определя от НЗПП (чл.38 ЗПП) в границите на посочени минимален и максимален размери, докато с нормата на чл.38, ал.2 ЗА е вменено задължение на съда да присъди минималното възнаграждение по наредбата на съсловната организация, без възможност да го намалява под определения размер. Възнагражденията, предвидени в наредбата по ЗПП, са значително в по-нисък размер от тези в наредбата по ЗАДВ за един и същи вид работа. Конкретно: по НЗПП за защита по дела с определен материален интерес възнаграждението е от 100 лв. до 360 лв. и може да бъде увеличено с 50% при интерес над 10000 лв., а за приподписване на касационна жалба – от 50 лв. до 120 лв., съответно по Наредба № 1/2004 г. – минималното възнаграждение при интерес до 10000 лв. е 1300 лв., а за изготвяне на касационна жалба или отговор - в размер не по-малко от 1200 лв. При така посочените особености в правната уредба на адвокатските услуги се установява, че е налице непропорционалност при заплащане на оказвана адвокатска помощ на материално затруднени лица, като са създадени два режима, преследващи идентични цели, но постигащи различни крайни резултати в разрез с принципите на конкурентност. Несъответствието се изразява в това, че са създадени облекчени условия за осъществяване на безплатно процесуално представителство за материално затруднени лица по ЗА (без преценка от съда на икономическото им състояние), като въпреки това насрещната страна е задължена да възмезди правната защита в по-висок размер от този по НЗПП и то такъв, който е приет от съсловната организация на адвокатите и е обвързващ за съда. В този смисъл социалната помощ се прехвърля изцяло в тежест на насрещната страна, а адвокатска услуга, независимо че е била поета за изпълнение с тази цел, престава да се счита за предоставена в обществен интерес, след като възнаграждението на адвоката се определя в размер, под който той не би могъл да договаря дори и в общия случай. Несъразмерност има и при възмездяване на процесуалното представителство, осъществявано от юрисконсулт по чл.78, ал.8 ГПК и това на адвокат по чл.38, ал.2 ЗА, като и в двете хипотези възнаграждението не е уговорено в договор за правна защита по конкретно дело, а се определя от съда, който е обвързан от размерите по две различни наредби, независимо че услугата се осъществява винаги от правоспособни юристи. Действително при определяне на възнаграждение от съда по НЗПП съществува възможност за преценка на фактичката и правна сложност на делото предвид посочените минимални и максимални размери, а ограничението до максималния размер по чл.78, ал.8 ГПК отразява обстоятелство, че юрисконсултът работи по договор с представлявания. Независимо от това насрещната страна понася в различен размер отговорността за разносните в зависимост от избора на доверителя – дали да се представлява от юрисконсулт или от адвокат. Решението на Висшия адвокатски съвет за приемане на наредба за определяне на минимални размери на адвокатските възнаграждения представлява съгласуване на цените от всички участници на пазара на адвокатски услуги и преследваните цели, дори и същите да са легитимни за този сектор, не могат да се постигат чрез възлагане на задължение на съда при безплатно процесуално представителство възнаграждението да бъде в посочения в наредбата минимален размер. Въведеното с чл.38, ал.2 ЗА правило, че съдът присъжда възнаграждение в определения от Висшия адвокатски съвет размер, който е значително по-висок от

приложимите размери в аналогични случаи, без възможност на съда да прецени вида, количеството и сложността на извършената работа, създава изкуствени икономически бариери при защитата на правата и интересите на участниците в гражданския процес и представлява нарушение на конкуренцията по смисъла на член 101, параграф 1 ДФЕС, в какъвто смисъл е даденото тълкуване в решението по дело C-438/22 на СЕС. По изложените съображения нормата на чл. 38, ал. 2 ЗА, препращаща към Наредба № 1/2004 г. за минималните размери на адвокатски възнаграждения не съответства на правото на ЕС, поради което **не следва да се прилага**. Посочените в наредбата размери на адвокатските възнаграждения могат да служат единствено като ориентир при определяне служебно на възнаграждения, но без да са обвързващи за съда. Тези размери, както и приетите за подобни случаи възнаграждения в НЗПП, подлежат на преценка от съда с оглед цената на предоставените услуги, като от значение следва да са: видът на спора, интересът, видът и количеството на извършената работа и преди всичко фактическата и правна сложност на делото /изрично в този смисъл Определение № 50015/16.02.2024г. по т.д. № 1908 на ВКС/. Настоящият състав намира, че в полза на адв. М. следва да се присъди адвокатско възнаграждение за оказаната безплатна правна помощ в размер под минималния по наредбата с оглед ниската фактическа или правна сложност, но доколкото е присъдил съответно възнаграждение в размер на 400лв., съответно 453лв., съответно молбата изхожда от адв. М., съдът не може да намали размера на присъденото, поради което определеното възнаграждение не следва да се променя.

С оглед горното съдът не намира основание да измени постановеното решение в частта за разностите.

ОПРЕДЕЛИ:

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ молбата по чл.248 ГПК с вх.№ 5576/08.01.2024г. от адв. М. В. М., с която се иска изменение на решение № 20639/13.12.2023г. по гр.д. № 69389/2022г. по описа на СРС, 27 състав, в частта за разностите.

Определението може да се обжалва с частна жалба в едноседмичен срок от съобщаването му на страните пред Софийски градски съд.

Съдия при Софийски районен съд: _____